

Juni 2025

Länderbericht

Länderbüro Bulgarien

България е готова за еврозоната

Европейската комисия и Европейската централна банка с положителен конвергентен доклад

Норберт Бекман-Диркес, Борислав Ванков

18 години след присъединяването към ЕС България е готова да приеме единната европейска валута на 1 януари 2026 г. Европейската комисия (ЕК) и Европейската централна банка (ЕЦБ) дадоха положителна оценка за страната в извънредните си конвергентни доклади на 4 юни. Според тях България вече отговаря на всички критерии за присъединяване към еврозоната. Това означава, че е изпълнено най-важното условие за въвеждане на еврото. Окончателното политическо решение трябва да бъде взето от Съвета на ЕС във формат министри на финансите (ЕКОФИН) на 8 юли. За целта е достатъчно квалифицирано мнозинство и не е необходим консенсус.

Според доклада на ЕЦБ най-трудният критерий за България през последните години - инфлацията - е успешно изпълнен. Тя не трябва да надвишава с повече от 1,5 процентни пункта средногодишния темп на инфлация по хармонизирания индекс на трите държави с най-добри резултати в това отношение. За периода май 2024 г. - април 2025 г. държавите с най-ниска инфлация са Ирландия (1,2%), Финландия (1,3%) и Италия (1,4%), като референтната стойност на инфлацията е 2,8%. Според оценката България отговаря на изискванията с измерен темп на инфлация от 2,7% за този период.

За разлика от оценката за Хърватия навремето, при която страните с най-добри резултати бяха изключени от изчисленията поради особени обстоятелства, довели до ниска инфлация, при процедурата за България не беше направено такова изключение, така че страната отговаря на всички критерии и не се налагат „снизхождане“ и отстъпки.

България успешно изпълнява и другия важен критерий от Маастрихт за стабилни публични финанси. Отчетеният бюджетен дефицит за 2024 г. е точно на референтната граница от 3%.

Като страна с второто най-ниско съотношение на дълг към БВП в ЕС (24,1%), България никога не е имала проблем с изпълнението на условието, че публичният дълг не трябва да надвишава 60% от БВП.

София изпълнява и критерия за дългосрочните лихвени проценти с ниво от 3,9%, което е доста под референтната стойност от 5,1%.

Отхвърлен референдум за еврото

Националистическата партия „Възраждане“ и, донякъде изненадващо, в един момент и президентът Румен Радев призоваха за референдум за еврото. Съответно предложение на Радев бе отхвърлено от председателката на парламента Наталия Киселова като противоконституционно и не беше допуснати до обсъждане. Румен Радев се опита да предприеме действия срещу това и се обърна към Конституционния съд по въпроса. Искането на „Възраждане“ за провеждане на общонационален референдум беше отхвърлено с голямо мнозинство в парламента. Въпреки това „Възраждане“ продължава да организира демонстрации срещу еврото и да всява страхове.

От своя страна институциите на ЕС подчертават, че правото на ЕС не позволява на България да провежда референдум за въвеждането на еврото. В действителност въвеждането на еврото е резултат от задълженията, поети от България при сключване на договорите с ЕС, е било съобщено според медии от неофициални източници в средите на ЕС.

Следващи стъпки

19 юни 2025 г.

Еврогрупата, съставена от министрите на финансите на държавите от еврозоната, ще разгледа докладите за конвергенцията на Европейската централна банка и Европейската комисия. Тя също така ще направи повторна оценка на това дали България изпълнява всички изисквания за членство в еврозоната. След обсъждането Еврогрупата ще отправи съответната препоръка към Съвета на ЕС.

20 юни 2025 г.

На този ден Съветът по икономически и финансови въпроси (ЕКОФИН) ще обсъди конвергентните доклади и препоръката на Еврогрупата. Министрите на икономиката и финансите на всички държави от ЕС ще гласуват окончателно препоръката на Еврогрупата и ще изпратят официално писмо до Европейския съвет с предложение за присъединяване на България към еврозоната на 1 януари 2026 г.

26-27 юни 2025 г.

На заседанието си Европейският съвет, на което ще присъстват държавните и правителствени ръководители на държавите от ЕС, ще обсъди конвергентните доклади.

8 юли 2025 г.

ЕКОФИН ще вземе окончателното решение за присъединяването на България към еврозоната. В същото време Европейският парламент ще даде своето становище по въпроса - акт с консултативен характер, но с голямо политическо значение. Официално ще бъде обявен и фиксиран обменен курс на лева към еврото, който по закон е 1 евро = 1,95583 лева.

Заклучение

През последните 28 години в България действа режим на така наречения „валутен борд“, при който българският лев първоначално е обвързан с германската марка, а по-късно с еврото при фиксиран обменен курс. Ето защо предстоящото преминаване към еврото по същество е по-скоро техническа мярка, която обаче е силно символична за гражданите и има голямо практическо значение в ежедневието. По този начин правителството изпълни важно предизборно обещание. Министър-председателят Росен Желязков (ГЕРБ) подчерта, че присъединяването към еврозоната ще има благоприятни последици за десетилетия напред. Дългосрочните ползи ще бъдат по-висок кредитен рейтинг, повече инвестиции, насърчаване на търговията и туризма и по-голямо доверие в българската икономика.

Положителният конвергентен доклад е голям успех за сегашното българско правителство и за целия български народ, а изгледите за въвеждането на еврото вероятно на 1 януари 2026 г. в момента са много добри.

Konrad-Adenauer-Stiftung e. V.

Norbert Beckmann-Dierkes
Leiter Auslandsbüro Bulgarien der „Konrad Adenauer-Stiftung“
Hauptabteilung Internationale Zusammenarbeit
www.kas.de/bulgarien

norbert.beckmann@kas.de

Der Text dieses Werkes ist lizenziert unter den Bedingungen von „Creative Commons Namensnennung-Weitergabe unter gleichen Bedingungen 4.0 international“, CC BY-SA 4.0 (abrufbar unter: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.de>)